

Asunnottomuuden ehkäisyhanke

Hankesuunnitelma

Vantaan kaupunki
20.5.2022

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tarve.....	3
2	Kohderyhmä	4
3	Hankkeen tavoitteet	6
4	Toteutus.....	7
4.1	Aikataulu.....	7
4.2	Toimenpiteet.....	9
5	Tuotokset, tulokset ja vaikutukset	14
6	Hankkeen hallinnointi.....	16
6.1	Hankkeen toimijat ja organisoituminen.....	16
6.2	Hankkeen resurssit.....	17
6.3	Viestintä.....	17
6.4	Seuranta ja arviointi	19
6.5	Riskit ja niihin varautuminen	20

1 Hankkeen tarve

Vuonna 2021 Vantaalla oli asunnottomana 219 henkilöä, näistä pitkäaikaisasunnottomia oli 76 henkilöä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella asunnottomana oli vuonna 2021 yhteensä 257 henkilöä, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 92 henkilöä. Edelliseen vuoteen verrattuna hyvinvointialueella asunnottomuus väheni kuudella ja pitkäaikaisasunnottomuus lisääntyi 42 henkilöllä. Vaikka asunnottomuus on Vantaalla ja hyvinvointialueella ollut laskussa, ei tämä ole näkynyt samalla tavalla pitkäaikaisasunnottomuudessa.

Vantaan kaupungin Asunnottomuuden ehkäisyhankkeen ensimmäisellä hankekaudella keräämän tiedon (yhteiskehittäminen, tilastot, asiakaspalautte, keskustelut asiakkaiden ja sosiaalityöntekijöiden kanssa) perusteella pitkäaikaisasunnottomat koostuvat paljolti palveluiden ulkopuolelle jäävistä kaikkein haastavimmassa asemassa olevista asunnottomista. Kohderyhmä tarvitsee paljon monialaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. He eivät ohjaudu palveluihin tai aloittavat niissä toistuvasti. Palvelu- ja hoitosuhteet katkeavat usein heti alkuvaiheessa.

Kerätyn tiedon mukaan kohderyhmä kokee usein luottamuspulaa sosiaali- ja terveyspalveluja ja näiden työntekijöitä kohtaan. He kokevat, että eivät saa palveluista tarvitsemaansa apua. Samalla palvelujärjestelmän henkilökunta kokee, että asiakkaat ruuhkauttavat ns. ”turhilla” käynneillä jo valmiiksi kuormittunutta järjestelmää. Asiakkaat eivät usein saavu sovitulle tapaamiselle tai sitoudu palveluihin ja hoitoon. Asiakkaat myös katoavat usein sosiaalityöltä ja työskentely heidän kanssaan joudutaan aloittamaan useaan kertaan alusta.

Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelman yhteydessä on nostettu esille, että asunnottomille saatavilla olevat palvelut eivät vastaa asiakkaiden tarpeisiin. Palvelujen integraation tarve on suuri erityisesti paljon palveluja käyttävien osalta. Edistämällä uusia toimintatapoja ja monialaisia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kolmannen sektorin palveluja pystytään turvaamaan asiakkaan tarpeista lähtevät palvelukokonaisuudet.

Asunnottomuuden ehkäisyhankkeen ensimmäinen hankekausi on osoittanut, että moniammatillinen jalkautuva tiimi pystyy auttamaan haastavimmassa asemassa olevia asunnottomia. Tiimin tarjoamassa tiiviissä tuessa on ollut n. 100 henkilöä, joista puolella asunnottomuustilanne on ratkennut (saanut asunnon, tuetun asunnon, tilapäisen asunnon, asunnottomuus estetty). Miltei kaikki hankkeen asiakkaat on pystytty ohjaamaan varmistetusti palveluiden piiriin, jotka tukevat asunnon saamista.

Asunnottomuuden ehkäisyhankkeessa jatketaan Asunto Ensin I ja II, PAAVO I ja II, Aune sekä AKU -hankkeissa tehtyä työtä ja jatkokehitetään niissä esiin nousseita toimintamalleja. Näitä ovat esim. Aku-hankkeessa kehitetty kokemusasiantuntijan työkuva (osana moniammatillista jalkautuvaa tiimiä) ja Asunto Ensin II loppuraportin toimenpidesuosituksissa esiin nostettu ACT/FACT-malliin (joustava työryhmäpohjainen avohoito) pohjautuva moniammatillisen ja jalkautuvan työn toimintamalli.

Asunnottomuuden ehkäisyhankkeessa kehitetään monialaista yhteistyötä, jonka tarve on noussut esiin mm. Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelmassa sekä hankkeen oman toiminnan yhteydessä ensimmäisellä hankekaudella (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan kolmikantatyöpajat, yhteiskehittämistyöpajat).

Käytännön työssä ja johtoryhmissä on noussut esiin haasteet ohjata asiakkaita oikeisiin palveluihin. Tähän tarpeeseen hanke pyrkii vastaamaan arviointityökaluja kehittämällä.

Vantaan kaupunki ei tällä hetkellä järjestä yleistä asumisneuvontaa. Asumisneuvontaa annetaan VAV Yhtymän vuokralaisille ja eri sosiaalityön kohderyhmille. Tarve asumisneuvonnan kehittämiseksi tulee myös sen mahdollisesta lakisääteistämisestä. Hankkeessa asumisneuvontaa kehitetään kohderyhmän monialaiset palvelutarpeet huomioiden.

Hanke ei kilpaile muiden toimijoiden kanssa, vaan pyrkii kehittämään toimintoja, jotka parantavat eri toimijoiden (mm. sosiaali- ja terveydenhuolto, Kela, järjestöt) yhteistyötä. Lisäksi hankkeessa kehitetään ja juurrutetaan käyttöön uusia toimintamalleja, jotka vastaavat sekä kustannustehokkaasti että asiakas- ja tarvelähtöisesti kaikkein haastavimmassa asemassa olevien asunnottomien kohderyhmän auttamiseksi. Tälle asunnottomien kohderyhmälle ei ole kohdennettuja julkisen sektorin matalankynnyksen palveluja, jotka jalkautuvat kohderyhmän pariin. Hankkeen asiakastyön toimintamallit kehitetään yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon, Kelan, kolmannen sektorin ja kokemusasiiantuntijoiden kanssa ja asiakastyön mallit juurrutetaan osaksi palvelujärjestelmää.

Hanke on ensimmäisestä hankekaudesta lähtien tehnyt tiivistä yhteistyötä Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaan kuuluvan Vantaa–Kerava-sote - Asukkaan asialla -hankkeen kanssa. Tätä yhteistyötä tiivistetään ennestään toisella hankekaudella. Hankkeen kehittämät työkalut, mallit ja toiminnot integroidaan osaksi hyvinvointialueen kehittämistyötä, jotta hankkeessa kehitettävät ratkaisut ovat juurrutettavissa hyvinvointialueelle.

2 Kohderyhmä

Hankkeen toiminta jakautuu kahteen päätavoitteeseen ja kuuteen alatavoitteeseen. Kohderyhmät jakautuvat päätavoitteiden mukaisesti.

Päätavoite 1. ”Vantaan kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asumisosiaalityö on vahvistunut” alatavoitteet ovat:

1. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja Kelan välinen sekä muu monialainen yhteistyö on parantunut asunnottomien kohderyhmien asioiden käsittelyssä.
2. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä sekä asiakastyötä tehostavia arviointityökaluja asunnottomien kanssa työskentelyyn.
3. Kohderyhmillä on oikeaa tietoa palveluista ja he osaavat käyttää niitä, kohderyhmien parissa työskentelevillä, viranomaisilla ja päättäjillä on oikeaa tietoa heidän elämäntilanteistaan, jonka perusteella palveluita kehitetään asiakas- ja tarvelähtöisiksi.
4. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii julkisen- ja kolmannen sektorin yhteinen verkosto, jossa jaetaan tietoa asunnottomuustyöstä ja kehitetään palveluja.

Näiden kohderyhmät jakautuvat välittömiin ja lopullisiin hyödynsaajiin.

Välittömät hyödynsaajat ovat:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan työntekijät, jotka työskentelevät asunnottomien ja asunnottomuusuhan alla olevien kohderyhmän kanssa.
- Sosiaalityöntekijät ja sosiaalihoajaajat ja muut asunnottomien kanssa työskentelevät Vantaan kaupungin työntekijät, jotka käyttävät tai tulevat käyttämään työnsään arviointityökaluja (mm. Intensiivinen palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnin malli IPHA, Asumispalveluvalinnan pisteytystyökalu)

- Viranomaiset, päättäjät ja muut asunnottomuustyötä tekevät, jotka tarvitsevat faktapohjaista asiakas- ja kohderyhmänäkökulmaa työnsä tueksi.
- Sosiaalityöntekijät ja sosiaali-ohjaajat ja muut asunnottomien kanssa työskentelevät Vantaan kaupungin sekä kolmannen sektorin työntekijät.

Lopulliset hyödynsaajat ovat asunnottomat ja asunnottomuusuhan alla olevat ja erityisesti he:

- joilla on monia-alaisia palvelutarpeita sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä Kellassa
- joiden oikea-aikaisiin sekä tarkoituksen- ja tarpeenmukaisiin palveluihin ohjaukseen käytetään arviointityökaluja (mm. Intensiivinen palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnin malli IPHA, Asumispalveluvalinnan pisteytystyökalu)
- jotka tarvitsevat sekä julkisen että kolmannen sektorin palveluita.

Päätavoite 2. ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä palveluja, joiden avulla asunnottomuus vähenee ja asunnottomien kohderyhmä pääsee oikeiden palvelujen piiriin” alatavoitteet ovat:

5. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa moniammatillinen jalkautuva asunnottomuustyön tiimi, jossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen sekä kokemusasiantuntijuus.

6. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asumisneuvonnan malli.

Näiden kohderyhmä on asunnottomat ja asunnottomuusuhan alla olevat vantaalaiset sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kirjoilla olevat, jotka eivät ole palveluiden piirissä. Asunnottomiksi luetaan ulkona, erilaisissa tilapäissuojissa ja yömajoissa olevat sekä laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asuvat (esim. ensisuojaat, hoito- ja huoltokodit, psykiatriset sairaalat, kehitysvammaisten laitokset) ja tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona majoittuvat.

Asiakkaiksi, jotka eivät ole palveluiden piirissä luetaan henkilöt, joilla ei ole sosiaali- ja/tai terveydenhuollon asiakkuutta, joille nykyiset palvelut eivät ole riittäviä, joiden palveluiden tarve on muuttunut ja ne, jotka ovat putoamassa palveluiden ulkopuolelle.

Kohderyhmä painottuu erityisesti kaikkein haastavimmassa asemassa oleviin, joita ovat päihde- ja mielenterveysasiakkaat, vieraskieliset, nuoret, vankilasta vapautuneet sekä kriisitilanteista kärsivät (mm. ero, tulipalo, äkillinen työttömyys, koronasta johtuva elämäntilanteen muutos).

Päätavoite 1 kohderyhmät osallistuvat hankkeen toimintojen suunnitteluun:

- työpajoissa, joissa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä
- pilotoimalle arviointityökaluja ja antamalla palautetta sekä kehitysehdotuksia
- osallistumalla verkoston kehittämiseen ja sisällön tuottamiseen
- osallistumalla yhteiskehittämistyöpajoihin.

Päätavoite 2 kohderyhmiä kehittämistyössä asiakkaiden lisäksi edustavat kokemusasiantuntijat. Hankkeen oman kokemusasiantuntijan ohella kehittämistehtävissä käytetään KAP-Vantaan (Kokemusasiantuntijapankki-Vantaa) kokemusasiantuntijoita. Kokemusasiantuntijat pystyvät oman kokemuksen ja koulutuksen kautta tuomaan jäsentyneesti esiin kohderyhmänäkökulmaa. Kokemusasiantuntijoita käytetään esim. arviointityökalujen pilotoinnissa, verkostotapaamisissa ja yhteiskehittämistyöpajoissa.

Kaikilta kohderyhmiltä kerätään palautetta ja arviointitietoa työpajojen ja verkostotapaamisten yhteydessä sekä sidosryhmäkyselyllä.

Asiakastyön yhteydessä kerätään asiakaspalautetta ja arviointitietoa (mm. asiakasmäärät, kuinka moni saanut asunnon ja/tai päässyt palveluissa eteenpäin ja/tai kokenut luottamuksen palvelujärjestelmään lisääntyneen). Kerättyä tietoa käytetään hankkeen toimintojen kehittämiseen sekä yleisesti hyvinvointialueen toimintoja kehitettäessä.

3 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen toiminta jakautuu kahteen päätavoitteeseen ja kuuteen alatavoitteeseen.

Päätavoite 1: Vantaan kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asumis-sosiaalityö on vahvistunut

Alatavoitteet:

1. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja Kelan välinen sekä muu monialainen yhteistyö on parantunut asunnottomien kohderyhmien asioiden käsittelyssä.
2. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä sekä asiakastyötä tehostavia arviointityökaluja asunnottomien kanssa työskentelyyn.
3. Kohderyhmillä on oikeaa tietoa palveluista ja he osaavat käyttää niitä, kohderyhmien parissa työskentelevillä, viranomaisilla ja päättäjillä on oikeaa tietoa heidän elämäntilanteistaan, jonka perusteella palveluita kehitetään asiakas- ja tarvelähtöisiksi.
4. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii julkisen ja kolmannen sektorin yhteinen verkosto, jonka avulla jaetaan tietoa asunnottomuustyöstä ja kehitetään palveluja.

Päätavoite 2. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä palveluja, joiden avulla asunnottomuus vähenee ja asunnottomien kohderyhmä pääsee oikeiden palvelujen piiriin.

Alatavoitteet:

5. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa moniammatillinen jalkautuva asunnottomuustyön tiimi, jossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen sekä kokemusasiantuntijuus.
6. Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asumisneuvonnan malli.

Hankkeen kaikkien tavoitteiden tarkoituksena on kehittää kustannustehokkaita sekä asiakas- ja tarvelähtöisiä sosiaali- ja terveyspalveluja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien asunnottomien kohderyhmälle. Palveluja kehitettäessä otetaan huomioon monialaiset tuen tarpeet (mm. palvelu- ja hoidontarpeen arvio, laaja asunnottomuustyön verkosto, moniammatillinen jalkautuvan työn tiimi, monialainen asumisneuvonta).

Hankkeessa painotetaan erityisesti monialaisen liikkuvan työn sekä matalan kynnyksen palvelujen ja toimintamallien kehittämistä (alatavoitteet 5 ja 6). Näiden tarkoituksena on löytää kustannustehokkaat toimintamallit, jotka tavoittavat palvelujen ulkopuolella ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kohderyhmät. Tavoitetuille kohderyhmille kehitetään palveluja, joiden avulla heidän asumistilanteensa saadaan ratkottua ja he pääsevät varmistetusti tarvitsemiensa palvelujen piiriin. Hankkeen toisella hankekaudella keskitytään erityisesti uusien ratkaisujen, arviointityökalujen ja toimintamallien käyttöönoton juurruttamiseen ja vakiinnuttamiseen.

Kehittämistyössä jatkokehitetään ja otetaan käyttöön Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelmassa, Asunto Ensin I ja II, PAAVO I ja II, Aune sekä AKU -hankkeissa tarveperustaisesti esiin nostettuja ja kehitettyjä malleja. Kehittämistyön pohjalla on ollut ensimmäisestä hankekaudesta lähtien mm.:

- Asunto Ensin II -loppuraportissa esiin nostettu ACT/FACT- malli jalkautuvan työn kehittämisessä.
- AKU-hankkeessa aloitettu kokemusasiantuntijan työnkuvan kehittäminen osana jalkautuvan työn tiimiä.
- SOCCA:n kehittämä arviointityökalu aikuisväestön hyvinvointimittari osana intensiivistä palvelu- ja hoidontarpeen-mallia (IPHA).

Asunnottomuuden ehkäisyhankkeessa kehitetään monialaista yhteistyötä, jonka tarve on noussut esiin mm. Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelmassa sekä hankkeen oman toiminnan yhteydessä ensimmäisellä hankekaudella (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan kolmikantatyöpajat, yhteiskehittämistyöpajat).

Hankkeen toimintojen vakiinnuttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kehittämistyön kanssa. Hankkeen arviointityökaluja pilotoidaan sekä Vantaan että Keravan sosiaalityössä. Hankkeessa kehitettyjen arviointityökalujen vakiinnuttaminen integroidaan Vantaa–Kerava-sote - Aasukkaan asialla -hankkeen työskentelyyn. Moniammatillisen jalkautuvan työn tiimin sekä asumisneuvonnan kehittämisessä ja vakiinnuttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä sosiaalityön, terveydenhuollon, Kelan ja Aasukkaan asialla -hankkeen kanssa. Asunnottomuuden ehkäisyhankkeen ja Aasukkaan asialla -hankkeen välillä on sovittu yhteisistä tavoitteista asunnottomien kohderyhmän palvelujen kehittämisen osalta.

Hankkeessa tehdään asiakastyötä osana tavoitteiden 5 ja 6 pilotointia. Asiakastyön tavoitteina on: kohderyhmä on tavoitettu, asiakkaiden asumistilanne on ratkaistu (asiakas on saanut asunnon, asunnottomuus on estetty), asiakkaat ovat päässeet varmistetusti tarvitsemiensa palveluiden piiriin, asiakkaiden luottamus palvelujärjestelmään on kasvanut ja asiakkaat ovat saaneet tarvitsemansa neuvonnan.

4 Toteutus

4.1 Aikataulu

Hankkeen kaikkien toimintojen tulostavoitteiden toteutumisen arviointi ja raportointi sijoittuu vuoden 2023 viimeiselle neljännekselle. Arviointiin vaadittavaa tietoa kerätään koko ajan työnteon yhteydessä. Arviointia tehdään myös pitkin matkaa eri tavoitteiden kohdalla. Hankkeella on kehittämisspäiviä joka toinen viikko. Näissä kehitetään toimintoja, seurataan tulostavoitteiden toteutumista ja suunnitellaan tarvittavia korjaavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Hankkeen kehittämiss työ on jatkuvaa jokapäiväistä työskentelyä, jossa suunnittelu, toiminta, tiedon kerääminen ja arviointi seuraavat toisiaan. Arvioinnin jälkeen palataan aina suunnitteluun.

Taulukossa 1. esitetään hankkeen keskeisimmät ja suuritöisimmät toiminnot kvartaaleittain. Taulukko painottuu kehittämistyön toimintoihin. Näiden lisäksi hankkeessa tehdään jatkuvasti asiakastyötä kohderyhmien parissa.

Taulukko 1. hankkeen aikataulu

Tavoite/kvartaali	4/2022	1/2023	2/2023	3/2023	4/2023
Päätavoite 1 Alatavoite 1	Kolmikantatyöpaja Viestintäkanavien pilotointi Sairaanhoitajan apottioikeuksien pilotointi	Kolmikantatyöpaja Viestintäkanavien pilotointi Sairaanhoitajan apottioikeuksien pilotointi Laajempi tilaisuus kohderyhmälle	Kolmikantatyöpaja Viestintäkanavien tuloksellisuuden arviointi ja jatkokehittäminen Sairaanhoitajan apottioikeuksien toimivuuden arviointi	Kolmikantatyöpaja Viestintäkanavien pilotointi	Ratkaisuehdotusten ja juurruttamisen tukeminen eri organisaatioissa Viestintäkanavien juurruttaminen käyttöön Laajempi tilaisuus kohderyhmälle
Päätavoite 1 Alatavoite 2	Arviointimittareiden työpajat, koulutukset ja infot työntekijöille Sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien mittareiden kartoittaminen IPHA:ssa asiakaskohderyhmän tunnistaminen ja määrittely	Arviointimittareiden työpajat, koulutukset ja infot työntekijöille Sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien mittareiden kartoittaminen Asumispalvelulinnan pisteytystyökalu käytössä IPHA:n käyttöoppaan suunnittelu	Arviointimittareiden työpajat, koulutukset ja infot työntekijöille Sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien mittareiden käyttöön tukeminen IPHA:n käyttöoppaan laatiminen	Arviointimittareiden työpajat, koulutukset ja infot työntekijöille IPHA:n käyttöoppaan julkaisu ja käyttöönotto	Arviointimittareiden työpajat, koulutukset ja infot työntekijöille
Päätavoite 1 Alatavoite 3	Ensimmäisellä hankekaudella tehtyyn palvelukarttaan liittyvän palautteen kerääminen ja tulostavoitteiden arviointi	Palvelukartan jatkokehittäminen hyvinvointialueen palvelut kattavaksi	Laajennetun palvelukartan pilotointi	Palvelukarttaan liittyvän palautteen kerääminen ja tulostavoitteiden arviointi	Palvelukartan viimeistely palautteen ja arviointityön perusteella Palvelukartan juurruttaminen käyttöön ja ylläpitosuunnitelmat
Päätavoite 1 Alatavoite 4	Verkostotapaaminen Verkoston viestintäkanavien luominen	Verkostotapaaminen Verkoston kehittäminen (tavoitteet, sisällöt ja juurruttaminen) Viestintäkanavien pilotointi	Verkostotapaaminen Verkoston kehittäminen (tavoitteet, sisällöt ja juurruttaminen) Viestintäkanavien pilotointi	Verkostotapaaminen Verkoston kehittäminen (tavoitteet, sisällöt ja juurruttaminen) Viestintäkanavien arviointi	Verkostotapaaminen Malli ja suunnitelma verkoston jatkosta hankeajan jälkeen
Päätavoite 2 Alatavoite 5	Suunnitelmat vuoden 2023 jalkautuvaan työhön: etsivä työ, jalkautuminen palveluihin, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	Laajentaminen hyvinvointialueelle Malli kolmannen sektorin kanssa tehtävästä yhteistyöstä valmis	Malli terveydenhuollon kanssa tehtävästä yhteistyöstä valmis	Malli sijoittumisesta osaksi sosiaalityötä valmis	Moniammatillisen jalkautuvan asunnotuomustyön tiimin toimintamalli valmis, toiminta juurrutettu osaksi sosiaalityötä
Päätavoite 2 Alatavoite 6	Asumisneuvonnan pilotointi ja kokoonpanon laajentaminen Asumisneuvontaa tarjoavien tahojen kartoittaminen	Asumisneuvonnan pilotointi ja laajentaminen hyvinvointialueelle Sähköisten neuvontapalveluiden selvittäminen	Asumisneuvonnan pilotointi Asumisneuvonnan kehittäminen ja arviointi pilotoinnin ja selvitysten perusteella	Asumisneuvonnan pilotointi Asumisneuvonnan mallin kehittäminen kustannus- ja tarveperusteisesti	Asumisneuvonnan tulostavoitteiden arviointi Asumisneuvonnan malli valmis

4.2 Toimenpiteet

Alatavoite 1: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sosiaali- huollon, terveydenhuollon ja Kelan välinen sekä muu monialainen yhteistyö on parantunut asunnottomien kohderyhmien asioiden käsittelyssä.

Konkreettiset toimenpiteet:

Sairaanhoitaja-sosiaalityöntekijä-kehittäjätiimi järjestää 4–5 kolmikantatyöpajaa, joissa:

- kartoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan yhteistyön ongelmakohtia
- kartoitetaan haastavan asiakasryhmän palveluihin liittyviä haasteita
- tehdään konkreettisia parannusehdotuksia yhteistyöhön ja palveluihin
- tehdään suunnitelmat parannusehdotusten juurruttamiseksi käyttöön.

Työpajoihin otetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan työntekijöiden lisäksi mukaan kolmannen sektorin toimijoita sekä KAP-hankkeen kokemusasiantuntijoita ja kohderyhmää, jotta asiakasosallisuus tulee osaksi kehittämistyötä.

Työpajojen lisäksi hanke järjestää yksi tai kaksi laajempaa tilaisuutta (esim. seminaaria), joissa käsitellään ja vahvistetaan monialaista yhteistyötä. Tilaisuuksissa Kela, sosiaali- ja terveyshuolto esittelevät asunnottomien palveluihin liittyvään toimintaansa ja hanke kolmikantatyöpajojen tuloksia (yhteistyön haasteita ja ratkaisuja). Tilaisuudessa myös ideoidaan ratkaisuja monialaisen yhteistyön toteutumiseen arjen työssä.

Ensimmäisellä hankekaudella kolmikantatyöpajoissa on noussut esiin tarve moniammatilliselle matalan kynnyksen palvelulle asunnottomien kohderyhmälle (Walk-in pilotti) sekä tiiviimmälle ja rakenteellisemmalle yhteydenpidolle ja yhteistyölle organisaatioiden välillä.

Näihin liittyviä parannusehdotusten työstöä ja juurruttamista jatketaan toisella hankekaudella. Olennaisimpana sosiaalityön, terveydenhuollon sekä Kelan Teams-konsultaatiokanava ja Walk-In neuvonta, jota hanke on järjestänyt 2022 keväästä lähtien. Toisella hankekaudella toimintaa muokataan monialaiseksi asumisneuvonnaksi (ks. tavoite 6.)

Teams-konsultaatiokanava on toiminut ennen hanketta Kelan ja sosiaalitoimen välillä asiakastyön (ei kiireelliset asiat) yhteistyökanavana. Ensimmäisellä hankekaudella Asunnottomuuden ehkäisyhanke laajensi kanavan käsittämään Keravan alueen ja mukaan otettiin terveydenhuolto. Lisäksi Teams-kanavan toimintaan sisällytettiin tiedottaminen ajankohtaisista aiheista. Seuraavalla hankekaudella Teams-kanavaa pilotoidaan, arvioidaan ja jatkokehitetään.

Kaikki kartoitettuihin haasteisiin liittyvät ratkaisuehdotukset viedään Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kehittämistyöhön, johtoryhmiin ja eri organisaatioiden toimijoille (mm. Kela ja terveydenhuolto), jotta ratkaisuehdotukset voidaan ottaa laaja-alaisesti käyttöön.

Edellisellä hankekaudella hanke valmisteli Vantaan kaupungille käytännöt, joilla sosiaalihuollossa toimivat moniammatillisten tiimien sairaanhoitajat voivat tehdä kirjauksia Apottiin terveydenhuollon asiakasrekisteriin. Näitä käytäntöjä pilotoidaan ja tarvittaessa tarkennetaan. Kirjaamiskäytännöistä konsultoidaan muita moniammatillisia tiimejä (esim. Aukkaan asialla-hanke, TEOT-hanke, Steppi, Noste).

Lisäksi tavoitetta edistetään osallistamalla Aukkaan asialla-hankkeen kehittämistyöhön, jossa tuodaan esiin heikoimmassa asemassa olevien asunnottomien kohderyhmää, kun työstetään mm. asiakasprosesseja, asiakasohjauksen malleja, moniammatillisia konsultaatiokanavia sekä moniammatillisia tiimejä.

Tavoitteen kaikki toiminta laajennetaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lähtien. Tähän on varauduttu jo ensimmäisellä hankekaudella ottamalla kehittämistyöhön mukaan Aasukkaan asialla-hanke.

Alatavoite 2: Vantaan kaupungilla ja Vantaa Kerava hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä sekä asiakastyötä tehostavia arviointityökaluja asunnottomien kanssa työskentelyyn.

Konkreettiset toimenpiteet:

Sairaanhoitaja-sosiaalityöntekijä-kehittäjätiimi tekee Aasukkaan asialla-hankkeen kanssa selvityksen hyvinvointialueella käytettävistä ja käyttöönotettavista mittareista ja osallistuu mittareiden käyttöön juurruttamiseen. Hanke vastaa asunnottomien kohderyhmään liittyvistä arviointityökaluista ja mittareista. Tähän sisältyy edellisellä hankekaudella kehitetyt arviointityökalut:

Asumispalveluvalinnan pisteytystyökalu:

- Siirretään digitaaliselle alustalle intranettiin Vantaan kaupungin digipalvelujen kanssa.
- Pilotoidaan hankkeen jalkautuvan tiimin työssä.
- Järjestetään 3–5 käyttöönottokoulutusta ja 3–5 infoa asunnottomien kanssa hyvinvointialueella työskenteleville (mm. aikuisten, nuorten- ja asumisen sosiaalityön yksiköt, maahanmuuttopalvelut, jälkihuolto).

Intensiivinen palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnin mallin (IPHA):

- Määritellään tarkemmin asunnottomien asiakasryhmä, jolle IPHA tehdään. Alustavasti tunnistettu paljon monialaisiapalveluja tarvitsevien kohderyhmä.
- Määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön käytännöt sekä vastuu- ja tehtäväalueet IPHA-prosessissa.
- Tehdään IPHA:n käyttöopas
- Juurrutetaan IPHA hyvinvointialueen asunnottomuustyöhön yhdessä Aasukkaan asialla-hankkeen kanssa. Tehdään yhteiset suunnitelmat käyttöönoton ja vakiinnuttamisen osalta.
- Järjestetään 3–5 käyttöönottokoulutusta ja 3–5 infoa asunnottomien kanssa hyvinvointialueella työskenteleville.

Alatavoite 3: Kohderymillä on oikeaa tietoa palveluista ja he osaavat käyttää niitä, kohderyhmien parissa työskentelevillä, viranomaisilla ja päättäjillä on oikeaa tietoa heidän elämäntilanteistaan, jonka perusteella palveluita kehitetään asiakas- ja tarvelähtöisiksi.

Konkreettiset toimenpiteet:

Hankkeessa tehdään rakenteellista sosiaalityötä, jonka avulla tuodaan esiin asiakas- ja kohderyhmän näkökulmaa. Etsivän työn yhteydessä ja asiakastyössä (alatavoitteet 5 ja 6) kerätään systemaattisesti määrällistä ja laadullista tietoa kohderyhmästä sekä asiakaspalautetta. Kerättyä tietoa viedään eteenpäin sosiaalisen raportoinnin keinoin Vantaan kaupungin (vuonna 2023 hyvinvointialueen) omalla lomakkeella. Kerättyä tietoa käsitellään eri johtoryhmissä, joissa tehdään päätöksiä palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta. Lisäksi hankkeen työntekijät, esihenkilöt ja projektipäällikkö vievät kerättyä tietoa eteen päin:

- sisäisiin työpajoihin, joissa kehitetään palveluja (mm. Aasukkaan asialla-hankkeen työpajat, omat kolmikantatyöpajat)

- ulkopuolisten järjestämiin työpajoihin, joissa kehitetään palveluja (mm. Y-säätiön asunnottomuuden laaja asiantuntijaryhmä, SOCCA:n ja THL:n järjestämät työpajat)
- erilaisissa tapahtumissa (mm. Asunnottomien yö)
- sosiaalisessa mediassa (mm. hankkeen oma Facebook-sivu)
- blogiteksteissä (esim. Hyvän kehällä blogisarja)
- mediassa (esim. Vantaan sanomat, Aukki-lehti, Kerava-Lehti)
- asunnottomuustyön verkostossa (tavoite 4).
- hankkeen kuukausikirjeessä sosiaalityöntekijöille.

Hanke järjestää 2023 seminaarin, johon kutsutaan viranomaisia, päättäjiä ja työntekijöitä. Asiasisältö koostuu tutkimustiedosta, hankkeen keräämästä tiedosta ja kohderyhmänäkökuilmista. Seminaarin ohjelma koostuu esim. paneelikeskustelusta, johon kutsutaan tutkija, työntekijä, päättäjä ja kohderyhmän edustaja.

Hankkeessa viimeistellään ja juurrutetaan käyttöön edellisellä hankekaudella luotu palvelukartta asunnottomille ja asunnottomuusuhan alla oleville sekä heidän kanssaan työskenteleville. Palvelukartta skaalataan hyvinvointialueelle. Vuonna 2023 toimenpiteisiin sisältyy:

- palautteen kerääminen palvelukartasta
- mahdolliset korjaukset ja täydennykset palautteen perusteella
- palvelukartan yhtenäistäminen muiden Vantaan kaupungilla käytettävien palvelukarttojen kanssa
- suunnitelmat palvelukartan ylläpitoon hankeajan jälkeen.

Alatavoite 4: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii julkisen ja kolmannen sektorin yhteinen verkosto, jonka avulla jaetaan tietoa asunnottomuustyöstä ja kehitetään palveluja.

Konkreettiset toimenpiteet:

Hankkeessa juurrutetaan toimintaan edellisellä hankekaudella käynnistetty julkisen ja kolmannen sektorin asunnottomuustyön verkosto. Verkostossa oli vuonna 2022 n. 60 jäsentä ja kolmessa ensimmäisessä tapaamisessa yhteensä n. 100 osallistujaa.

Vuonna 2023:

- Järjestetään neljä verkostotapaamista. Aiheina mm. eri julkisen ja kolmannen sektorin toimintojen esittely ja yhteinen suunnittelu.
- Luodaan verkoston viestintäkanavat, esim. yhteinen Teams-kanava ja selvitetään mahdollisuutta yhdistää viestintäkanava Aukkaan asialla-hankkeen konsultaatiokanaviin.
- Suunnitellaan ja määritellään kuka pitää verkostoa yllä hankeajan jälkeen.
- Määritellään verkostossa sen yhteiset tavoitteet ja sovitaan toiminnasta.
- Laajennetaan verkosto Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.

Alatavoite 5: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa moniammatillinen jalkautuva asunnottomuustyön tiimi, jossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen sekä kokemusasiantuntijuus.

Konkreettiset toimenpiteet:

Hankkeessa pilotoidaan, jatkokehitetään ja juurrutetaan osaksi sosiaalityötä ensimmäisellä hankekaudella kehitettyä toimintamallia. Toimintaa laajennetaan vuoden 2023 alusta lähtien Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Kehittämistyössä pilotoidaan ja tarvittaessa tarkennetaan edellisellä hankekaudella luotuja työntekijöiden työnkuvia (ohjaaja, sosiaaliohjaaja, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja, kokemusasiantuntija).

Hankkeessa kehitetään erityisesti uutta kokoaikaisen kokemusasiantuntijan työnkuvaa (mm. tehtävät, vastualueet, kirjaamisoikeudet).

Keskeisiin kehittämistehtäviin kuuluu yhteistyön tarkentaminen terveydenhuollon, sosiaalityön, kolmannen sektorin toimijoiden ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa.

Terveydenhuollon (myös mielenterveys- ja päihdepalvelut) osalta mm.

- Selvitetään mahdollisuus asunnottomien terveystarkastukseen (vrt. käytössä oleva työttömien terveystarkastus, joka toimii vain TYP:in asiakkaille).
- Tarkennetaan vastuualueita liittyen asiakkaan siirtymisessä hankkeen tuesta terveydenhuollon palveluihin.
- Selvitetään terveydenhuollon (lääkäri) mahdollisuutta osallistua hankkeen moniammatillisiin asiakastyön tiimikokouksiin.
- Selvitetään mahdollisuutta saada jokaiselta terveysasemalta yhteyshenkilö kohderyhmän asioiden hoitamiseen.
- Kartoitetaan terveyshaasteet, jotka aiheuttavat asunnottomuutta tai jotka johtuvat asunnottomuudesta.

Sosiaalityön osalta mm. sovitaan ”saattaen vaihdettava” mallin työskentelystä, missä hanke ohjaa palveluiden ulkopuolella olevia asiakkaita varmistetusti sosiaalityön piiriin. Tähän kuuluu mm. moniammatillisen palvelutarpeen arvioinnin aloittaminen sitä tarvitseville asiakkaille jo ennen heidän siirtymistään alueen sosiaalityön piiriin. Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään hyväksi hankkeen moniammatillista näkemystä ja tiivistä asiakkaan kanssa tehtävää jalkautuvaa työtä, jotta palvelutarpeen arviointi saadaan asiakas- ja tarvelähtöiseksi.

Kolmannen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen luodaan edellisellä hankekaudella tehdyn palvelukartan (tavoite 3) ja verkoston (tavoite 4) avulla toimintamallit ja kanavat, joilla hankkeen asiakkaat saadaan kolmannen sektorin palveluiden piiriin. Lisäksi jalkaututaan kolmannen sektorin toimijoiden tiloihin, joissa tavoittaa kohderyhmiä esim. Sininauhasäätiön päiväkeskus Vantaan Illusia.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä moniammatillisen jalkautuvan työn tiimin vakiinnuttamiseksi osaksi sosiaalityötä hankeajan jälkeen.

Lisäksi kehittämistyön osalta hankkeessa tarkennetaan jalkautuvan tiimin työmenetelmiä, joilla pystytään parhaiten tukemaan kohderyhmiä asiakas- ja tarvelähtöisesti (esim. toipumisorientaatio).

Hanke jatkokehittää edellisellä hankekaudella aloitettua yhteistyötä asumispalvelujen/asumisyksikköjen (mm: Oras, Näätäkuja, Vantaan seurakuntayhtymä) kanssa. Yhteistyön tavoitteena on järjestää kohderyhmälle asunto palvelutarpeen arvioinnin, oikeisiin palveluihin ohjautumisen ja tarpeenmukaisen asumisratkaisun löytymisen ajaksi. Toiminta toteuttaa asunto ensin periaatteita.

Asiakastyön osalta hankkeessa pilotoidaan ACT/FACT- malliin pohjautuvaa moniammatillista jalkautuvaa asunnottomuustyötä haastavassa tilanteessa olevan kohderyhmän parissa. Moniammatillisen jalkautuvan tiimin työntekijät:

- Tekevät kohderyhmän parissa etsivää työtä kaduilla, yhteistyökumppanien tiloissa ja muualla, jossa kohderyhmä liikkuu.
- Kartoittavat asiakkaiden tarpeet (IPHA, palvelutarpeen arviointi, hankkeen oma arviointi).

- Tekevät moniammatillista asiakastyötä, johon kuuluu moniammatilliset tiimipalaverit, joissa käydään hankkeen asiakkaat läpi, sovitaan työnjaosta ja suunnitellaan heidän kanssaan työskentelyä.
- Tapaavat asiakkaita asiakas- ja tarvelähtöisesti jalkautuvalla työotteella. Asiakkaita tavataan siellä missä he liikkuvat ja asiakkaiden kanssa jalkaudutaan palveluihin (terveydenhuolto, sosiaalityö ja kolmannen sektorin palvelut sekä esim. pankki ja virastot).
- Ovat asiakkaiden tukena palveluissa. Tarpeen mukaan hankkeen työntekijät toimivat palvelutulkkeina asiakkaan ja palvelujärjestelmän työntekijöiden välillä ja osallistuvat aktiivisesti asiakkaan palveluiden suunnitteluun.
- Etsivät asiakkaiden, palvelujärjestelmän työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa ratkaisuja asiakkaiden asumistilanteisiin.

Alatavoite 6: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asumisneuvonnan malli.

Konkreettiset toimenpiteet:

Hankkeen työntekijät jatkokehittävät ensimmäisellä hankekaudella (tavoite 1 kolmikantatyöpajoissa) kehitettyä Walk In-mallia asumisneuvonnan suuntaan. Painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä. Walk In-mallissa on vuonna 2022 annettu moniammatillista, asumisen haasteisiin liittyvää neuvontaa Vantaan kaupungin tiloissa (Verso) kerran viikossa. Walk In-neuvontaan on osallistunut terveydenhuollon, sosiaalityön sekä Kelan työntekijä. Lisäksi hankkeella on ollut Tikkurilan terveysasemalta yhteyshenkilö asunnottomien kohderyhmän asioiden selvittämiseen. Lokakuu 2022 lähtien:

- Kartoitetaan asumisneuvontaa antavat tahot hyvinvointialueella.
- Selvitetään kuka (esim. kolmannen sektorin toimija) antaa tukea asunnonhakemiseen tai järjestetään pop-up tyylistä itse ryhmämuotoisia asunnonhakuklinikoita. Tarve asunnonhaun tukemiselle on noussut vahvasti esiin hankkeen ensimmäisellä hankekaudella.
- Selvitetään mahdollisuutta saada jokaiselta terveysasemalta yhteyshenkilö kohderyhmän asioiden hoitamiseen.
- Selvitetään mikä taho antaa arjen asumiseen liittyvää neuvontaa (esim. roskien lajittelu, asunnon kunnossapito ym. muut asukkaan velvollisuudet).
- Kootaan laajempi moniammatillinen asumisneuvonnan tiimi terveydenhuollon, Kela:n ja kolmannen sektorin asumistyötä tekevien kanssa.
- Selvitetään tarve ja mahdollisuudet erilaisiin työtapoihin esim. digitaaliset yhteydet, chat, sähköinen yhteydenotto.

Hanketyöntekijät pilotoivat asumisneuvontaa järjestämällä matalan kynnyksen asumisneuvontaa sitä tarvitseville Vantaalaisille ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asukkailla kerran viikossa esim. Versossa. Pilotoinnin yhteydessä kerätään tietoa kohderyhmästä, kohderyhmän tarpeista, asioimisaiheista, kävijämäärästä ja työntekijöiden resurssitarpeesta. Pilotoinnin ja kerätyn tiedon pohjalta tehdään Vantaan kaupungille ja hyvinvointialueelle selvitys siitä, miten asumisneuvonta tulisi tulevaisuudessa järjestää kustannustehokkaasti sekä asiakas- ja tarvelähtöisesti. Asumisneuvonnan suunnittelu yhdistetään Asukkaan asialla-hankkeen työskentelyyn.

5 Tuotokset, tulokset ja vaikutukset

Alatavoite 1: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sosiaali- huollon, terveydenhuollon ja Kelan välinen sekä muu monialainen yhteistyö on parantunut kohderyhmien asioiden käsittelyssä.

Tuotokset

- Kolmikanta työpajat ja niiden tuotokset, joita viedään eteenpäin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan organisaatioissa.
- Esiin nousseet haasteet, uudet mallit, selvitykset ja hyvät käytänteet, joita viedään eteenpäin hyvinvointialueen kehittämiseen mm. Asukkaan asialla -hankkeessa, sosiaalityön johtoryhmissä ja kehittämistyöpajoissa.

Tulokset

- Ratkaisuehdotukset terveydenhuollon, sosiaalityön ja Kelan välisestä yhteistyöstä on käytössä tai aiotaan ottaa käyttöön
- Ratkaisuehdotukset ovat tarkoituksenmukaisia ja toimivia
- Hyvinvointialueen palvelujen kehittämisessä on otettu huomioon heikoimmassa asemassa olevien asunnottomien kohderyhmä moniammatillisten tiimien, konsultaatiokanavien sekä asiakasohjauksen kehittämisessä.

Alatavoite 2: Vantaan kaupungilla ja Vantaa Kerava hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä sekä asiakastyötä tehostavia arviointityökaluja asunnottomien kanssa työskentelyyn.

Tuotokset

- Selvitys hyvinvointialueella käyttöön otettavista mittareista yhdessä Asukkaan asialla- hankkeen kanssa.
- Digitaalinen asumispisteytysvalintatyökalu. Työkalun käyttöönottokoulutukset ja infot.
- Intensiivinen palvelu- ja hoidontarpeen arvio -työkalu. Työkalun käyttöönottokoulutukset ja infot.

Tulokset

- Arviointityökalut otetaan käyttöön Vantaan kaupungin asumissosiaalityössä.
- Arviointityökalut ovat tarkoituksenmukaisia ja hyödyllisiä (asiakastyö on tehostunut, asiakkaat ohjautuvat oikeiden palveluiden pariin).

Alatavoite 3: Kohderyhmillä on oikeaa tietoa palveluista ja he osaavat käyttää niitä, kohderyhmien parissa työskentelevillä, viranomaisilla ja päättäjillä on oikeaa tietoa heidän elämäntilanteistaan, jonka perusteella palveluita kehitetään asiakas- ja tarvelähtöisiksi.

Tuotokset

- Palvelukartta
- Blogitekstit
- Sosiaalisen raportoinnin raportit
- Työpajoihin ja tapahtumiin osallistumiset ja näissä jaettu tieto
- Järjestetty seminaari
- Mediaosumat

Tulokset

- Viranomaisilla, päättäjillä ja muilla asunnottomuustyötä tekeillä on saatavilla ajantasaista faktoihin pohjautuvaa tietoa asunnottomuustyöstä ja kohderyhmästä oman työnsä tueksi
- Saatua tietoa käytetään tai aiotaan käyttää hyväksi asunnottomuustyössä
- Kohderyhmillä on tietoa saatavilla olevista palveluista
- Kohderyhmä käyttää tietoa palveluihin hakeutumisessa

Alatavoite 4: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii julkisen ja kolmannen sektorin yhteinen verkosto, jonka avulla jaetaan tietoa asunnottomuustyöstä ja kehitetään palveluja.

Tuotokset

- Verkostotapaamiskerrat
- Verkostosuunnitelmat hankekauden jälkeiselle ajalle
- Verkoston yhteinen viestintäkanava
- Verkoston yhteiset viestintämateriaalit asunnottomuudesta

Tulokset

- Verkoston jäsenillä (julkinen- ja kolmas sektori) on saatavilla ajantasaista faktoihin pohjautuvaa tietoa asunnottomuustyöstä ja kohderyhmästä oman työnsä tueksi ja toimintojen suunnittelun tueksi.
- Saatua tietoa käytetään tai aiotaan käyttää hyväksi asunnottomuustyössä ja toimintojen suunnittelussa.

Vaikutukset tavoitteille 1–4

Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella otetaan heikoimmassa asemassa olevat asunnottomat entistä paremmin huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Kelan palveluissa. Kohderyhmällä on tietoa palveluista. Kohderyhmän kanssa työskentelevillä on asiakas- ja tarvelähtöisiä työkaluja sekä faktapohjaista tietoa. Näiden avulla asunnottomuus vähenee, asunnottomuusajat lyhenevät ja asunnottomuudet saadaan estettyä. Lisäksi kohdetyhmän palvelut paranevat ja asiakkaat ohjautuvat oikeisiin palveluihin oikea-aikaisesti.

Alatavoite 5: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa moniammatillinen jalkautuva asunnottomuustyön tiimi, jossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen sekä kokemusasiantuntijuus.

Kehittämistyön tuotokset

- Tarkennettu toimintamalli (jossa mukana sijoittuminen aikuissosiaalityöhön).
- Jalkautuvan tiimin työntekijöiden työnkuvat, erityisesti kokoaikaisen kokemusasiantuntijan työnkuva.
- Kuvaus yhteistyöstä alueen sosiaalityön, terveydenhuollon ja kolmannen sektorin kanssa.

Kehittämistyön tulos

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä moniammatillinen jalkautuvan työn tiimi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien asunnottomuuden ratkaisemiseen.

Asiakastyön tuotokset

- Tapaamiskerrat (myös moniammatilliset)

- Asiakastyöhön liittyvät viranomaiskontaktointit

Asiakastyön tulokset

- 150 tavoitettua kohderyhmiin kuuluvaa asiakasta, joista
- 75 % asumistilanne on ratkennut (saanut asunnon, asunnottomuus on estetty)
- 90 % on päässyt varmistetusti palveluiden piiriin ja asumistilanteen ratkeamisen mahdollisuudet paranevat
- 90 %:lla asiakkaista luottamus palvelujärjestelmää kohtaan on lisääntynyt

Alatavoite 6: Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asumisneuvonnan malli.

Kehittämistyön tuotokset

- Asumisneuvonnan toimintamalli

Kehittämistyön tulos

- Hyvinvointialueella on käytössä sekä kustannustehokas että asiakas- ja tarvelähtöinen moniammatillinen asumisneuvonnan malli.

Asiakastyön tuotokset

- Asumisneuvonnan asiakaskäynnit ja neuvontamäärät
- Asiakastyöhön liittyvät viranomaiskontaktointit

Asiakastyön tulokset

- 250 tavoitettua asiakasta (pilotointi kerran viikossa), joista
- 90 % on saanut tarvitsemansa neuvonnan asumiseen liittyen ja heidät on ohjattu heille kuuluvien palvelujen piiriin.

Vaikutukset tavoitteille 5 ja 6

Vantaan kaupungilla ja Vantaa Kerava hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä palveluja asunnottomille ja asunnottomuusuhan alla oleville. Näiden palveluiden avulla asunnottomuus ja etenkin pitkäaikaisasunnottomuus vähenee. Asunnottomuus pystytään ehkäisemään, asumistilanne ratkaisemaan ja kohderyhmä ohjaamaan oikeisiin palveluihin, jotka tukevat asumistilanteen ratkaisemista entistä paremmin.

6 Hankkeen hallinnointi

6.1 Hankkeen toimijat ja organisoituminen

Hankkeen toiminta-alue on vuonna 2022 Vantaan kaupunki ja vuonna 2023 Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Hanke organisoituu Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle, perhepalvelujen palvelualueelle, aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelut -palveluyksikköön. Perhepalvelujen tehtävä on edistää asukkaiden hyvinvointia järjestämällä lakisääteisiä, ennaltaehkäiseviä, tukea antavia ja viimesijaisia palveluja. Asunnottomuustyöhön liittyvä substanssiosaaminen ja valtaosa asumissosiaalisen työn palveluista on organisoitu aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen yksikköön.

Vuoden 2023 alusta lähtien hanke sijoittuu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Tarkemmasta sijoittumisesta ei ole vielä päätöstä. Hankkeen moniammatillisen jalkautuvan tiimin toiminta sijoittuu jatkossakin tiiviisti osaksi asumissosiaalista työtä.

Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet sekä siirtyminen hyvinvointialueelle edellyttävät vahvaa verkostomaista työskentelyä. Hankkeen eri toiminnoilla onkin laajat verkostot ja hankkeen työtä suunnitellaan yhteiskehittämisen keinoin eri työpajoissa ja eri kokoonpanoilla.

Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat mm. Asukkaan asialla -hanke ja sen eri kärkien työryhmät, terveydenhuolto, aikuissosiaalityö, asumisen sosiaalityö, asumisyksiköt, Kela, asunnottomuustyötä tekevät ja kohderyhmän kanssa työskentelevät järjestöt (mm. Sininauha, Tukihenkilötyö ry, A-kilta ry.), KAP-Vantaa kokemusasiantuntija-pankki, Apotti, Socca, Rise (Rikosseuraamuslaitos), RiO (Rikoksilla oireilevat nuoret -hanke), VAV Yhtymä ja Diak.

Hankkeelle perustetaan ohjausryhmä, jonka tehtävänä on seurata, ohjata ja tukea hankkeen etenemistä. Ohjausryhmä koostuu terveydenhuollon, aikuisten- ja nuorten sosiaalipalvelujen, kiinteistöhallinnon ja asumisen sekä Asukkaan asialla-hankkeen edustajista.

Projektipäällikkö, hankkeen esihenkilöt ja ohjausryhmän jäsenet edistävät hankkeen tavoitteita ja toimenpiteitä johtoryhmissä (mm. aikuisten- ja nuorten sosiaalipalvelut, perhepalvelut), esimieskokouksissa, hyvinvointialueen kehittämisessä (Asukkaan asialla-hanke ja sen työpajat) ja ulkopuolisten järjestämissä työpajoissa.

Avustusta ei delegoida muille toimijoille.

6.2 Hankkeen resurssit

Hankkeeseen palkataan erilliset työntekijät, jotka keskittyvät 100 % työpanoksella hankkeen toiminnan toteuttamiseen. Sairaanhoidaja-sosiaalityöntekijä-kehittäjätiimi (kaksi henkilöä) vastaa pääasiassa tavoitteiden 1, 2, 3, ja 6 työstä. Moniammatillinen jalkautuvan työn tiimi (kokemusasiantuntija, sairaanhoitaja, ohjaaja, kaksi sosiaaliohjaajaa, sosiaalityöntekijä) vastaa tavoitteiden 3, 4, 5 ja 6 työstä.

Projektipäällikkö vastaa hankkeen kokonaisuudesta (mm. kehittämistyö, hankesuunnitelma, budjetti, raportointi, päivittäinen työnjohto).

Tiimien esihenkilöt vastaavat 20 % ja 30 % työpanoksella tiimien hallinnollisesta esihenkilövastuusta ja hankkeen tavoitteiden toteutumisesta yhdessä projektipäällikön kanssa. Hankkeen henkilöresursseihin lasketaan Taloussuunnittelija 10 % työpanoksella.

Lisäksi henkilöstöresursseja ovat ulkopuoliset asiantuntijat, Tulkan tulkkauspalvelut, KAP Vantaa-hankkeen kokemusasiantuntijat ja työnohjaus.

Tilaresursseja ovat työntekijöiden työhuoneet, yhteistyökumppanien tilat kuten Sininauha-säätiön Illusia Vantaa matalan kynnyksen kohtaamispaikka asunnottomille, Verso ym. Vantaan kaupungin tilat, joissa tavataan asiakkaita matalalla kynnyksellä.

Muita huomioitavia resursseja ovat vaatetus jalkautuvalle tiimille (etsivää työtä varten), tietokoneet ja puhelimet (edelliseltä hankekaudelta) ja HSL matkat.

Hankkeessa ei käytetä vapaaehtoisia. Kokemusasiantuntijat ovat ammattilaisia, joille maksetaan palkkiot tehdystä työstä.

6.3 Viestintä

Hankkeen ydinviesti jakautuu kolmeen eri osaan kohderyhmien mukaan.

1. Ydinviesti asiakastyön kohderyhmälle: Asunto on ihmisoikeus, joka kuuluu kaikille.

2. Ydinviesti vaikuttamistyön kohderyhmille: Tasaveroisten palveluiden toteutuminen vaatii asunto ensin- periaatteen mukaista toimintaa.

3. Ydinviesti sidosryhmille: Yhdessä asunnottomuuden poistamiseksi.

Kaikkea viestintää ei tehdä itse, vaan hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Vantaan soster-viestinnän kanssa. Viestinnän kanssa tehdään yhteisiä some-postauksia ja kirjoituksia Vantaan kaupungin kanavissa. Hankkeen viestinnässä noudatetaan Vantaan kaupungin graafisia ohjeita.

Asiakastyön kohderyhmälle tarkoitettujen viestinnän välineitä ovat käyntikortit ja esitteet (jaetaan asiakkaille ja potentiaalisille asiakkaille sekä jätetään paikkoihin, joissa kohderyhmä asoi), sosiaalinen media (esim. hankkeen Facebook-sivut) ja puskaradio (käyntikortteja ja esitteitä jaetaan jalkautuessa ja pyydetään potentiaalista kohderyhmää ker-tomaan hankkeesta lähipiirilleen).

Vaikuttamistyön- ja sidosryhmien kohderyhmille tarkoitettujen viestinnän kanavia ja väli-neitä ovat sähköpostikutsut ja -uutiskirjeet, työryhmien Teams-kanavat, seminaari, kou-lutukset, infot, johtoryhmien kokoukset ja työpajat, printtimediat (esim. Vantaan Sano-mat, Kirkko ja kaupunki, HS Vantaa), Intra ja nettisivut (Vantaan kaupunki, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue), blogitekstit (esim. Hyvän kehällä- blogisarja).

Vuonna 2023 tehostetaan erityisesti kaupungin ja hyvinvointialueen sisällä tehtävää viestintää. Painopisteinä ovat juurruttaminen sekä yhteiset toimintamallit ja käytännöt asiakastyössä.

Aikataulut hankkeen viestinnän pääkohdille:

10–12/2022: Hankkeen jatkoon, toimintaan, uusiin yhteistyökumppanuuksiin ja hyvinvointialueelle siirtoon liittyvä viestintä, asiakasviestintä, vaikuttamisviestintä. Asunnottomien yö-tapahtumaan osallistuminen ja siellä hankkeen pääviestien esiin tuominen.

1–3/2023: Asiakasviestintä ja yhteistyökumppaneihin liittyvä viestintä uudella alueella, vaikuttamisviestintä.

4–6/2023: Moniammatillisen tiimin ja asumisneuvonnan juurruttamiseen liittyvä vies-tintä, asiakasviestintä, vaikuttamisviestintä.

7–9/2023 Moniammatillisen tiimin ja asumisneuvonnan juurruttamiseen liittyvä vies-tintä, asiakasviestintä, vaikuttamisviestintä.

10–12/2023 Hankkeen tuloksien yhteenveto ja raportointi, hankkeen loppuseminaari, vaikuttamisviestintä, Asunnottomien yö.

Hankkeen projektipäällikkö vastaa viestintäsuunnitelmasta, sen seurannasta ja rapor-toinnista sekä viestinnän sisältöjen ja hankesuunnitelman yhtenäisyydestä.

Viestinnästä vastaava ohjaaja (nimetty yksi henkilö) vastaa siitä, että hankkeen arjessa noudatetaan viestintäsuunnitelmassa sovittua linjaa ja raportoi projektipäällikölle vies-tinnän tavoitteiden edistymisestä suunnitelman mukaan. Hän myös vastaa viestinnän sisällöistä (mm. blogi- ja mielipidekirjoitukset, Facebook, verkosto- ja vaikuttamistyö).

Kaikki hanketyöntekijät tekevät osana arjen työtä näkymäksi asunnottomuuden ongel-maa, avun saamisen mahdollisuutta ja kutsuvat yhteistyöhön muita alueen toimijoita. Kaikki myös huolehtivat, että hanke näkyy kadulla ja hankkeen viestintä on saavutetta-vaa ja asiakaslähtöistä. Kaikki hanketyöntekijät luovat viestinnän sisältöjä (mm. blogi- ja mielipidekirjoituksia, Facebook, verkosto- ja vaikuttamistyö).

Lisäksi projektipäällikkö, esihenkilöt ja ohjausryhmän jäsenet vievät hankkeeseen ja kohderyhmään liittyvää tietoa eteenpäin johtoryhmissä, tilaisuuksissa, tapahtumissa ja eri työpajoissa.

6.4 Seuranta ja arviointi

Alatavoite 1 ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sosiaali- huollon, terveydenhuollon ja Kelan välinen sekä muu monialainen yhteistyö on parantunut asunnottomien kohderyhmien asioiden käsittelyssä” liittyvä seuranta ja arviointi toteutetaan kyselyinä työryhmille ja sidosryhmille. Kyselyt ovat sähköisessä muodossa Microsoft Forms-alustalla ja ne toteutetaan työpajojen yhteydessä ja sidosryhmäkyselyllä. Kyselyssä kartoitetaan:

- Ratkaisujen käyttöönottoaste (kuinka paljon toteutettu kuinka paljon aiotaan toteuttaa)
- Tyytyväisyysaste (ratkaisut koetaan tarkoituksenmukaisiksi, toimiviksi ja niiden käyttöönotto mahdolliseksi)
- Heikoimmassa asemassa olevien asunnottomien kohderyhmän huomioiminen hyvinvointialueen toimintojen suunnittelussa.

Alatavoite 2 ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asiakas- ja tarvelähtöisiä sekä asiakastyötä tehostavia arviointityökaluja asunnottomien kanssa työskentelyyn” liittyvä seuranta ja arviointi toteutetaan kyselyinä asiakkaille, työryhmille (mukaan luettuna kokemusasiantuntijat) ja sidosryhmille. Kyselyt ovat sähköisessä muodossa Microsoft Forms-alustalla ja ne toteutetaan työpajojen yhteydessä ja sidosryhmäkyselyllä. Kyselyssä kartoitetaan:

- Arviointityökalujen käyttöönottoaste (mitä ja miten paljon käytetään)
- Arviointityökalujen tyytyväisyysaste (asiakkaat, kokemusasiantuntijat ja työntekijät kokevat työkalut tarkoituksenmukaisiksi ja hyödyllisiksi).

Alatavoite 3 ”Kohderyhmillä on oikeaa tietoa palveluista ja he osaavat käyttää niitä, kohderyhmien parissa työskentelevillä, viranomaisilla ja päättäjillä on oikeaa tietoa heidän elämäntilanteistaan, jonka perusteella palveluita kehitetään asiakas- ja tarvelähtöisiksi” liittyvä seuranta ja arviointi toteutetaan kyselyinä asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille. Tietoa kerätään etsivän työn yhteydessä tehtävällä kyselyllä sekä sähköisellä sidosryhmäkyselyllä, joka on Forms-alustalla. Kyselyissä kartoitetaan:

- Tiedon käyttöönottoaste (kuinka moni aikoo käyttää tietoa palveluihin ohjautumisessa tai työssään).
- Tyytyväisyysaste (tieto koetaan tarkoituksenmukaiseksi ja hyödylliseksi)

Alatavoite 4 ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii julkisen ja kolmannen sektorin yhteinen verkosto, jonka avulla jaetaan tietoa asunnottomuustyöstä ja kehitetään palveluja” liittyvä seuranta ja arviointi toteutetaan sähköisenä Forms-kyselynä verkostotapaamisten yhteydessä. Kyselyssä kartoitetaan:

- Tiedon käyttöönottoaste (kuinka moni aikoo käyttää tietoa työssään)
- Tyytyväisyysaste (verkostossa jaettu tieto ja verkosto koetaan tarkoituksenmukaiseksi ja hyödylliseksi)

Alatavoite 5 ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa moniammatillinen jalkautuva asunnottomuustyön tiimi, jossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen sekä kokemusasiantuntijuus” ja

Alatavoite 6 ”Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käytössä asumisneuvonnan malli” liittyvä seuranta ja arviointi toteutetaan asiakastyön tilastoilla, asiakaspalautteella, sidosryhmäkyselyllä ja itsearvioinnilla. Tilastoissa, kyseilyssä ja arvioinnissa kartoitetaan:

- Jalkautuvan työn käyttöönottoaste (miltä osin toiminnot ovat toteutuneet ja juurtuneet osaksi sosiaalityötä hankeajan jälkeen).
- Asumisneuvonnan käyttöönottoaste.
- Tyytyväisyysaste (mallit koetaan tarkoituksenmukaisiksi ja hyödylliseksi asiakkaiden, hankkeen työntekijöiden, sidosryhmien ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen osalta).
- Tavoitetut asiakkaat.
- Asioimisaiheet jokaisen asiakasneuvonnan ja -ohjauksen yhteydessä.
- Asiakkaan palaute (asumisneuvonnassa jokaisen käynnin yhteydessä, jalkautuvassa työssä palvelusuhteen päättyessä).

Kerättävää tietoa käytetään hyväksi hankkeen kehittämispäivissä (joka toinen viikko), raportoinnissa rahoittajalle, Vantaan kaupungille ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle sekä tavoite 3 mukaisen rakenteellinen sosiaalityö ja sosiaalisen raportoinnin toteuttamisessa.

6.5 Riskit ja niihin varautuminen

Taulukko 2. riskikartoitus

Riskin kuvaus	Seuraus, jos riski toteutuu	Toimenpiteet riskin poistamiseksi tai pienentämiseksi	Vastuutaho
Hankkeen henkilöstön suuri vaihtuminen	Hankkeen osaamisen katoaminen, jolloin hankkeen toimenpiteiden toteuttaminen vaikeutuu ja viivästyy	Hiljaisen tiedon jakaminen, hankkeen työntekijöiden tiivis yhteistyö ja tiimipalaverit, sovitut tiedon keräämisen, tallentamisen ja jakamisen käytännöt.	Projektipäällikkö vastaa tiedon keräämisen, tallentamisen ja jakamisen ohjeistuksesta. Kaikki työntekijät vastaavat sovitujen käytäntöjen toteuttamisesta.
Sidosryhmät eivät sitoudu hankkeeseen	Toimenpiteiden edistäminen ja tavoitteiden toteuttaminen vaikeutuu olennaisesti	Hankkeen integrointi sosiaalityön perustyöhön. Aktiivinen ja tiivis yhteistyö hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Aktiivinen ja oikea-aikainen viestintä yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa sekä yhteisistä tavoitteista ja toimintatavoista sopiminen.	Projektipäällikkö Hankkeen esihenkilöt Ohjausryhmä
Kehitettyjä toimintamalleja ja työkaluja ei oteta käyttöön eivätkä ne juuru osaksi perustoimintaa	Hankkeen tavoitteet eivät toteudu (kehittämis- ja asiakastyö)	Tuloksista tiedottaminen sidosryhmille, yhteistyökumppaneille ja päättäjille työpajoissa, infoissa ja muissa tapahtumissa sekä johtoryhmissä ja muissa päättävissä elimissä. Kehittämistyön sitominen hyvinvointialueen valmisteluun.	Koko hankehenkilöstö sekä ohjausryhmän jäsenet
Hankkeen resurssit eivät riitä suunnitellun toiminnan toteuttamiseen.	Hankkeen tavoitteet eivät toteudu	Tavoitteiden ja toimenpiteiden priorisointi. Toimintamallit ja arviointityökalut, jotka on tarkoitus juurruttaa käyttöön hankeajan jälkeen, priorisoidaan kärkeen.	Projektipäällikkö, ohjausryhmä ja hankkeen esihenkilöt